

وحیدعظیم‌نیا دبیر گروه اقتصاد

با توجه به اینکه ظرفیت تولید روزانه بنزین در بهترین شرایط تنها ۱۱۷ میلیون لیتر می‌رسد، شکاف عمیقی میان تولید و مصرف مشهود است. این روند در صورت ادامه و با افزایش تعداد خودروها، به احتمال زیاد منجر به افزایش واردات در سال‌های آتی خواهد شد. عدم تعادل در تولید و مصرف بنزین، علاوه بر تأثیرات اقتصادی، بر محیط زیست نیز اثرات مخربی دارد. مصرف بی‌رویه سوخت، آلودگی هوا و تغییرات اقلیمی را تشدید می‌کند و از این رو، یافتن راهکارهایی برای مدیریت مؤثر مصرف سوخت و ترویج استفاده از انرژی‌های جایگزین از اولویت‌های برجسته محسوب می‌شود. در صفحه پیش‌رو به بررسی این مهم پرداخته‌ایم.

گفت‌وگو | گفت‌وگو

گفت‌وگو | «جوان» با کارشناس اقتصادی

«سه‌میه به فرد» گامی برای الگوهای مصرف بهینه و کنترل قاچاق و حل معضل ناترازی است

یک کارشناس انرژی معتقد است انتقال به یک سیستم سه‌میه‌بندی بنزین مبتنی بر شخص نشاندن‌دهنده یک رویکرد استراتژیک برای بهینه‌سازی الگوهای مصرف، از تقای بهر دوری و تضمین انصاف در یارانه‌های انرژی است. این سیستم با همسورکن قیمت بنزین با پویایی بازار، تشویق رفتارهای مصرف مسئولانه و هدایت یارانه‌ها به سمت افراد به جای اعطای سه‌میه بنزین به خودرو، عقلانیت اقتصادی، اصلاح رفتار و یابرداری در مصرف سوخت و تقویت می‌کند. در نهایت اتخاذ سیستم سه‌میه‌بندی بنزین به هر فرد گامی پیشرو در جهت دستیابی به الگوهای مصرف بهینه بنزین و کنترل قاچاق و حل معضل ناترازی بنزین است.

کشور ما چالش مهمی است. سناریوی فعلی که در آن مصرف بنزین از حد انتظار فراتر می‌رود، اغلب با استفاده بیش از حد از یارانه‌های انرژی و سه‌میه‌بندی ارزان بنزین از سوی مصرف‌کنندگان بی‌الای در بخش‌های مرفه جامعه تشدید می‌شود.

وی افزود: از پر داختن به این موضوع حیاتی و اجرایی یک سیستم تعرفه مبتنی بر مصرف، انتقال از سیستمی که در آن سه‌میه بنزین به خودروها اختصاص می‌یابد به سیستمی که در آن به افراد اختصاص می‌یابد، ضروری است. با تغییر مکانیسم یارانه‌ها به سیستم سه‌میه‌بندی مبتنی بر شخص و معرفی مدل قیمت‌گذاری تعادلی در بازار بورس بنزین می‌توان در جهت بهینه‌سازی سطح مصرف و اطمینان از عدالت در توزیع یارانه انرژی تلاش کرد.

جامع یا اشاره به تمرکز بر اعطای غیر یارانه‌ای بنزین به مصارف خارج از الگوی بهینه مصرف بنزین اظهار کرد: یکی از اهداف اساسی تغییر ساختار مکانیسم اعطای یارانه بنزین، حرکت از سیستم تخصیص سه‌میه به خودرو، به سیستمی است که بر اعطای سه‌میه به افراد متمرکز است. با اختصاص سه‌میه بنزین برای هر فرد به جای هر خودرو، می‌توانیم الگوهای مصرف بهینه و کارآمدتری را ترویج کنیم. از طرف دیگر مصرف بهینه و کمتر مردم نسبت به وضعیت فعلی به دلیل منفعت اقتصادی و ایجاد منطق رفتاری با سیگنال قیمتی مناسب موجب بهینه رفتار کردن مردم در مصرف بنزین خواهد شد.

همچنین مصرف شخصی خارج از الگوی بهینه مصرف بنزین، بنزین را به قیمت واقعی از مردم کم‌مصرف خریداری خواهند کرد.

وی ادامه داد: این تغییر رویکرد نه تنها افراد را تشویق می‌کند تا به مصرف بنزین خود توجه داشته باشند، بلکه تضمین می‌کند یارانه‌های انرژی بدون توجه به تعداد وسایل نقلیه متعلق به یک خانوار به طور عادلانه توزیع می‌شود. اتخاذ سه‌میه‌های فردی برای مصرف بنزین چندین مزیت کلیدی را به همراه دارد، ابتدا اینکه بهینه‌سازی مصرف شخصی و عدالت بیشتر در تخصیص یارانه‌های انرژی، با همسویی قیمت بنزین با هزینه‌های واقعی از طریق یک مدل قیمت‌گذاری تعادلی، افراد تشویق می‌شوند تا انتخاب‌های آگاهانه‌تری در مورد الگوهای مصرف خود داشته باشند. خانوارهای ثروتمند با چند خودرو با ساختار قیمت‌گذاری واقعی‌تری روبه‌رو خواهند شد، در حالی که افراد بدون وسیله نقلیه سهم خود از یارانه انرژی را به طور شفاف دریافت خواهند کرد.

اقتصادسنجی

سرویس اقتصادی ۶۰۴۰۲۳۸۸۵

«جوان» تبعات ناترازی بنزین و راهکار حل آن را واکاوی می‌کند

ترمز ناترازی بنزین را طرح «سه‌میه به فرد» می‌کشد

راهکار اصلی حل ریشه‌ای ناترازی بنزین، رفع مشکلات حوزه قاچاق و حرکت به سمت مصرف بهینه، اعطای سه‌میه بنزین به نفر است

این چالش‌ها نه تنها شامل مسافت‌های طولانی و زمان‌بر برای رفت‌وآمد است، بلکه هزینه‌های مرتبط با سوخت نیز بخش قابل توجهی از درآمد آنها را به خود اختصاص می‌دهد. با توجه به سه‌میه بنزینی که در کارت‌های شخصی به آنها تعلق می‌گیرد، ممکن است نیازهای واقعی آنها برآورده نشود که این مسئله به ویژه در شرایطی که قیمت مسکن در مرکز شهرها به شدت بالاست و افراد را به زندگی در حاشیه‌ها وادار می‌کند، بیشتر خود را نشان می‌دهد. تجربیات گذشته، مانند اعتراضات سال ۹۸، نشان داده است که تصمیمات ناگهانی و بدون برنامه‌ریزی دقیق در زمینه سوخت می‌تواند پیامدهایی فراتر از مسائل اقتصادی داشته باشد و حتی ممکن است به ناآرامی‌های اجتماعی منجر شود.

یکی از عوامل اصلی که مصرف بنزین را برای این افراد افزایش می‌دهد، مصرف بالای خودروهای داخلی است که گاهی دو تا سه برابر خودروهای استاندارد جهانی سوخت مصرف می‌کنند. همچنین در کنار مسائل مربوط به رفقا و آمد روزمره، بسیاری از افرادی که در حاشیه شهرهای بزرگ زندگی می‌کنند و بومی آن مناطق نیستند، با چالش‌های اضافی در سفرهای بین‌شهری به زادگاه‌های خود مواجه هستند. این سفرها که گاهی اوقات به دلایل فرهنگی یا خانوادگی انجام می‌شوند، می‌توانند به دفعات و با فواصل زمانی کوتاه صورت گیرند. با توجه به محدودیت‌ها و چالش‌های موجود در سیستم حمل و نقل عمومی، از جمله کمبود سرویس‌های منظم و قابل اعتماد، بسیاری از این افراد ترجیح می‌دهند که از خودروهای شخصی خود برای این سفرها استفاده کنند.

بنابراین پیشنهاد حذف کارت‌های سوخت جایگاه‌ها و اعطای سه‌میه بنزین به همان میزان قبل در کارت‌های شخصی، به ویژه برای رانندگان حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی‌های اینترنتی و ساکنان حاشیه شهرها که در گذشته به دلیل مسائل مربوط به سوخت به اعتراضات دست زده‌اند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد و نیاز به توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری از سوی دولت دارد و در اطلاع‌رسانی‌های بایددقت شود. ساکنان حاشیه شهرها که در خط مقدم گله‌مندی قرار دارند، ممکن است توجه ۶۰ کیلومتر برای رفت‌وآمد به شهر طی کنند، با توجه به مصرف بالای خودروهای داخلی، آنها ممکن است تبعات گسترده‌ای داشته باشند، به ویژه برای افرادی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند. افرادی که در حاشیه‌های شهرهای بزرگ سکونت دارند و به طور منظم برای امور کاری یا شخصی خود به مرکز شهر سفر می‌کنند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند.

این سفرها استفاده

بنابراین پیشنهاد حذف کارت‌های سوخت جایگاه‌ها و اعطای سه‌میه بنزین به همان میزان قبل در کارت‌های شخصی، به ویژه برای رانندگان حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی‌های اینترنتی و ساکنان حاشیه شهرها که در گذشته به دلیل مسائل مربوط به سوخت به اعتراضات دست زده‌اند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد و نیاز به توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری از سوی دولت دارد و در اطلاع‌رسانی‌های بایددقت شود. ساکنان حاشیه شهرها که در خط مقدم گله‌مندی قرار دارند، ممکن است توجه ۶۰ کیلومتر برای رفت‌وآمد به شهر طی کنند، با توجه به مصرف بالای خودروهای داخلی، آنها ممکن است تبعات گسترده‌ای داشته باشند، به ویژه برای افرادی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند. افرادی که در حاشیه‌های شهرهای بزرگ سکونت دارند و به طور منظم برای امور کاری یا شخصی خود به مرکز شهر سفر می‌کنند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند.

بنابراین پیشنهاد حذف کارت‌های سوخت جایگاه‌ها و اعطای سه‌میه بنزین به همان میزان قبل در کارت‌های شخصی، به ویژه برای رانندگان حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی‌های اینترنتی و ساکنان حاشیه شهرها که در گذشته به دلیل مسائل مربوط به سوخت به اعتراضات دست زده‌اند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد و نیاز به توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری از سوی دولت دارد و در اطلاع‌رسانی‌های بایددقت شود. ساکنان حاشیه شهرها که در خط مقدم گله‌مندی قرار دارند، ممکن است توجه ۶۰ کیلومتر برای رفت‌وآمد به شهر طی کنند، با توجه به مصرف بالای خودروهای داخلی، آنها ممکن است تبعات گسترده‌ای داشته باشند، به ویژه برای افرادی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند. افرادی که در حاشیه‌های شهرهای بزرگ سکونت دارند و به طور منظم برای امور کاری یا شخصی خود به مرکز شهر سفر می‌کنند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند.

بنابراین پیشنهاد حذف کارت‌های سوخت جایگاه‌ها و اعطای سه‌میه بنزین به همان میزان قبل در کارت‌های شخصی، به ویژه برای رانندگان حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی‌های اینترنتی و ساکنان حاشیه شهرها که در گذشته به دلیل مسائل مربوط به سوخت به اعتراضات دست زده‌اند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد و نیاز به توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری از سوی دولت دارد و در اطلاع‌رسانی‌های بایددقت شود. ساکنان حاشیه شهرها که در خط مقدم گله‌مندی قرار دارند، ممکن است توجه ۶۰ کیلومتر برای رفت‌وآمد به شهر طی کنند، با توجه به مصرف بالای خودروهای داخلی، آنها ممکن است تبعات گسترده‌ای داشته باشند، به ویژه برای افرادی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند. افرادی که در حاشیه‌های شهرهای بزرگ سکونت دارند و به طور منظم برای امور کاری یا شخصی خود به مرکز شهر سفر می‌کنند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند.

بنابراین پیشنهاد حذف کارت‌های سوخت جایگاه‌ها و اعطای سه‌میه بنزین به همان میزان قبل در کارت‌های شخصی، به ویژه برای رانندگان حمل‌ونقل عمومی مانند تاکسی‌های اینترنتی و ساکنان حاشیه شهرها که در گذشته به دلیل مسائل مربوط به سوخت به اعتراضات دست زده‌اند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد و نیاز به توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تری از سوی دولت دارد و در اطلاع‌رسانی‌های بایددقت شود. ساکنان حاشیه شهرها که در خط مقدم گله‌مندی قرار دارند، ممکن است توجه ۶۰ کیلومتر برای رفت‌وآمد به شهر طی کنند، با توجه به مصرف بالای خودروهای داخلی، آنها ممکن است تبعات گسترده‌ای داشته باشند، به ویژه برای افرادی که در حاشیه شهرها زندگی می‌کنند. افرادی که در حاشیه‌های شهرهای بزرگ سکونت دارند و به طور منظم برای امور کاری یا شخصی خود به مرکز شهر سفر می‌کنند، با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند.

نوسانات قیمتی و سیاسی هستند. این وابستگی می‌تواند امنیت انرژی کشور را به خطر اندازد و در صورت بروز تحریم‌ها یا بحران‌های بین‌المللی، تأمین سوخت را با چالش مواجه سازد. بنابراین ضروری است که دولت تعهدات خود برای تولید خودروهایی که قابلیت استفاده از سوخت سی‌ان‌جی را دارند، عمل نکرده‌اند، در حالی که کشور ۲۰ میلیون مترمکعب ظرفیت مازاد برای استفاده از سی‌ان‌جی را دارد. از طرفی دیگر، کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.

سیستم فعلی توزیع سه‌میه بنزین در ایران که بر پایه خودرومحوری استوار است، با توجه به رشد شهرنشینی، افزایش جمعیت و نیازهای روزافزون تردد و سرکوب قیمتی بنزین، موجب مصرف بالا و غیربهینه بنزین شده است. با توجه به کاهش مصرف بنزین و وابستگی به واردات کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت هوا و کاهش اثرات منفی و ادامه‌روند کنونی در مدیریت مصرف بنزین، استراتژی‌ای ناپایدار و نامطلوب است. با توجه به افزایش مداوم مصرف بنزین در کشور، دولت ممکن است به واردات بیشتری نیاز پیدا کند تا تقاضای روزافزون را برآورده سازد. این افزایش واردات نه تنها بار مالی قابل توجهی را بر اقتصاد کشور تحمیل می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش تورم سطح زندگی شهروندان کمک کند.